

Center for Sundhed og Seniorliv

Demenshandlingsplan

2023 – 2025

INDHOLD

Indledning	3
Demens i Furesø kommune	4
Demensfaglig ekspertise i Furesø Kommune	5
Indsatser i handleplanen 2023-2025	6
Tidsplan	7
Målrettede indsatser	8
1. Kompetencer og organisering på demensområdet.	8
1.1 Intro-kursus	8
	9
1.2 Forebygge magtanvendelse	9
1.3 Forebyggelse af delir	10
1.4 Udviklingshæmning og demens	10
1.5 Kompetenceudvikling	11
2. Målrettede indsatser for mennesker med demens og deres pårørende	12
2.1 Overgange	13
2.2 Sansestimulation	13
2.3 Antipsykotisk medicin	14
2.4 Meningsfulde aktiviteter	15
2.5 Uderum på Lillevang	15
2.6 Etablering af træningstilbud	16
3. Tilgængelig og samarbejdende kommune	17
3.1 Annoncering af kommunens tilbud	17
3.2 Partnerskab med civilsamfundet	17
Bilag 1	19
Status på demensstrategien 2018-2022	19
Bilag 2	23
Oversigt over demensorganiseringen	23

Indledning

Borgere med en demenssygdom og deres pårørende skal modtage en tidlig og rehabiliterende indsats, der muliggør et selvstændigt liv længst muligt på trods af sygdommen. Det betyder bl.a. at mennesker med en demenssygdom og deres pårørende skal kunne indgå i trygge og meningsfulde fællesskaber samt opretholde en meningsfuld hverdag. Alle borgere, der modtager støtte og pleje fra Furesø Kommune, skal derfor møde medarbejdere, der har den fornødne viden om demens.

I 2018 udarbejdede Furesø kommune en ambitiøs og målrettet demensstrategi, der skulle sikre retningen i kommunens arbejde indenfor demensområdet. I den forbindelse blev kommunens demensteam omstruktureret, så der i dag er demensressourcepersoner i alle enheder samt et specialist-demensteam til at understøtte arbejdet med demens i hele kommunen. Derudover bidrog demensstrategien til målrettet kompetenceudvikling af alle medarbejdere i Center for Sundhed og Seniorliv (CSS). Kompetenceudviklingen tog udgangspunkt i den personcentrerede omsorg, og gav medarbejderne en fælles tilgang og et fælles sprog i arbejdet med demens. Se bilag 1 for et samlet overblik over arbejdet med demensstrategien 2018-2022.

Kerneverdierne for demenshandlingsplanen 2023-2025 er:

- Værdighed
- Tryghed
- Indflydelse på eget liv
- Respekt for forskellighed og det levede liv
- En individuel og helhedsorienteret tilgang til hjælp og pleje med udgangspunkt i mennesket bag sygdommen
- Meningsfulde aktiviteter og gode oplevelser i hverdagen

Disse værdier er desuden gennemgående for Furesø kommune i Værdighedspolitikken, Fremtidens Furesø – mål for 2030 samt Den Nationale Demenshandlingsplan 2025.

Furesø Kommunes demenshandlingsplan 2023-2025 er udarbejdet på baggrund af input fra borgere med demens og deres pårørende, fra Seniorråd og Handicapråd samt fra fagpersoner på ældreområdet, sundhedsområdet og socialområdet. Derudover bygger handlingsplanen på viden fra bl.a. Den Nationale Demenshandlingsplan, forløbsprogrammet for demens samt anbefalinger fra Videnscenter for Demens.

Demens i Furesø kommune

Nationalt Videnscenter for Demens har senest i august 2020 fremlagt statistikken for forekomsten af demenssygdom i kommuner og regioner.

Disse data viser, at Furesø Kommune har 8.853 personer over 65 år. Heraf vurderer Sundhedsdatastyrelsen, at 275 personer har en demenssygdom. Tilsvarende estimerer på baggrund af befolkningsundersøgelser anslår, at 722 personer i Furesø Kommune har en demenssygdom.¹

Furesøs egne tal viser, at der er 208 mennesker med en demenssygdom på kommunens 4 plejehjem, mens demensteamet har kontakt til ca. 200 borgere, der bor i eget hjem. Derudover er der personer, som har symptomer på demens, men som endnu ikke er udredt, og der er mennesker ramt af en demenssygdom, som ikke ønsker kontakt til kommunen.

Både statistikken og Furesø kommunes egne erfaringer, viser således tydeligt, at der er mørketal for antallet af mennesker med en demenssygdom i Furesø kommune. Med fremskrivningen må man dog formode, at antallet af mennesker med en demenssygdom er stigende frem mod 2025.

¹ <https://videnscenterfordemens.dk/da/forekomst-af-demens-i-kommuner-i-region-hovedstaden>

Demensfaglig ekspertise i Furesø Kommune

Demensorganiseringen skal sikre, at alle borgere med en demenssygdom kan møde kvalificeret rådgivning, pleje og omsorg igennem hele deres sygdomsforløb. Denne faglige ekspertise er organiseret i tre niveauer.

Et demensteam bestående af 10 eksperter på demensområdet, der er fordelt på alle enheder i CSS. Demensteamets ressourcer svarer til 9½ fuldtidsstillinger. Demensteamet varetager:

- ✓ Rådgivning og vejledning i demensfaglige problemstillinger
- ✓ Demensaktiviteter fx pårørendegrupper, pårørendekurser, demenscafé, KOM UD mm.
- ✓ Vejledning og forløbskoordinering i henhold til forløbsprogram for demens og i komplekse forløb
- ✓ Intern kompetenceudvikling, sparring og undervisning af kollegaer
- ✓ Implementering af nye tiltag i forhold til nationale vejledninger, anbefalinger og krav fra Sundhedsstyrelsen, Socialstyrelsen og Videnscenter for Demens m.fl.

Demensressourcepersoner er fordelt på alle enheder i CSS og i samarbejde med CBV. Der er omkring 35 medarbejdere, der fungerer som demensressourcepersoner. Demensressourcepersoner:

- ✓ Bidrager med sparring, rådgivning og vejledning til kollegaer i borgerforløb
- ✓ Medvirker til implementering af besluttede procedurer, arbejdsgange og dokumentation
- ✓ Samarbejder med demensteamet i komplekse forløb
- ✓ Deltager i den daglige pleje af borgere med demenssygdomme

Frontpersonalet i Furesø har viden omkring demenssygdomme og personcentreret omsorg for mennesker med demens. De varetager den daglige kontakt med og omsorg for mennesker med demens, men kan trække på demensressourcepersoner og demensteam i komplicerede situationer.

For oversigt over demensorganiseringen i Furesø kommune se bilag 2.

Indsatser i handleplanen 2023-2025

Vision: Alle borgere, der har en demenssygdom inde på livet, skal opleve, at de modtager en målrettet, faglig, professionel og involverende støtte, pleje og personcentreret omsorg, når de er i kontakt med medarbejdere fra Furesø kommune fra mistanken opstår til den sidste tid.

Aktiviteterne i handlingsplanen er målrettet tre områder:

1. Kompetencer og organisering
2. Målrettede indsatser for mennesker med demens og deres pårørende
3. Tilgængelig og samarbejdende kommune

Tidsplan

Målrettede indsatser

1. Kompetencer og organisering på demensområdet.

Demens dækker over en række komplekse og fremadskridende sygdomsforløb, som fremtræder forskelligt afhængigt af den konkrete demenssygdom, og hvor i sygdomsforløbet den enkelte befinder sig. Det stiller store krav til de fagprofessionelle at imødekomme de tilsvarende meget forskellige behov for behandling, pleje og omsorg².

Furesø kommune ved, at en forbedret indsats på demensområdet til gavn for mennesker med demens og deres pårørende kræver viden. Viden i form af et større kendskab til, hvilke indsatser, der virker, når et menneske rammes af demens, samt hvordan viden og kompetencer omsættes i praksis til gavn for borgerne.

Derfor ønskes et målrettet fokus på indsatser, der omhandler kompetencer for alle medarbejdere, der arbejder med demens i hverdagen.

1.1 Intro-kursus

Medarbejdere med borgerkontakt skal professionelt og omsorgsmæssigt kunne magte mødet med mennesker med demens og deres pårørende. Alle mennesker med demens og deres pårørende i Furesø kommune skal opleve at blive mødt af personale med kompetencer svarende til deres behov, og alle

² [https://sm.dk/Media/637551151499381212/Et trygt og værdigt liv med demens SUM.pdf](https://sm.dk/Media/637551151499381212/Et_trygt_og_vaerdigt_liv_med_demens_SUM.pdf)

medarbejdere skal kunne trække på demensressourcepersoner og demensteamets medlemmer ved behov.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Systematisk introduktion til demensområdet til nye medarbejdere på ældre-, sundhedsområdet og dele af handicapområdet.
- Alle nye medarbejdere får e-learning via ABC demens udviklet af Nationalt Videnscenter for Demens

1.2 Forebygge magtanvendelse

I forbindelse med demenssygdom kan borgeren have svært ved at tolke sanseindtryk, og adfærd og rammer kan skabe betingelser, der giver udadreagerende adfærd hos den enkelte. Sådan adfærd skal medarbejderne kunne forebygge og handle professionelt på.

Et tæt samarbejde med de praktiserende læger, plejehjemsleger, hukommelsesklinikker og andre instanser er en nødvendighed, når man skal forebygge udadreagerende adfærd, og der vil i forbindelse med udredningen og afklaringen af virkemidlerne være behov for aflastning, vurdering, skærmning og - i enkelte situationer - øgede personaleressourcer.

Furesø kommune vil forsøge at minimere udadreagerende adfærd og magtanvendelse ved en fokuseret indsats, hvor alle kompetencer inddrages på tværs af fagligheder omkring borgeren. Forebyggelse af indgreb i selvbestemmelsesretten og hensynet til individuelle behov ved brug af socialpædagogiske virkemidler, velfærdsteknologiske hjælpemidler, VISO forløb og andre tiltag bliver løbende drøftet i henhold til instrukserne for magtanvendelse.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Demensteamet vil i samarbejde med demensressourcepersonerne udarbejde og implementere en værktøjskasse til forebyggelse af magtanvendelser i hverdagen med udgangspunkt i anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen³
- Instrukser for brug af magtanvendelse fra januar 2020⁴ gennemgås løbende i alle enheder mhp. en drøftelse af brugen af magt og kendskab til de juridiske regler på området. Gennemgangen fundes i årshjulet for demensteamets faste årlige indsatser
- Afdækning af velfærdsteknologiske hjælpemidler i forbindelse med forebyggelse af u hensigtsmæssig adfærd hos mennesker med en demenssygdom

³ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Udadreagerende-adfaerd-i-aeldreplejen/Anbefalinger-og-inspiration-til-at-forebygge-hndtere-og-lre-af-voldsomme-episoder-og-udadreagerende.ashx>

⁴ <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/til-fagpersoner-regler-om-brug-af-magt-over-for-voksne-med-betydelig-og-varigt-nedsat-psykisk-funktions- evne/view>

- Implementering af brugen af VISO forløb ved særligt komplekse forløb i henhold til Forløbsprogrammet for demens⁵ og samarbejdsaftalen med Region Hovedstadens Psykiatri⁶

1.3 Forebyggelse af delir

Ældre mennesker og mennesker med demens har en betydelig øget risiko for delirium, og de kommer sig dårligere end andre efter delirium. Delirium kan sætte fart i sygdomsudviklingen hos mennesker med demens og øger markant risikoen for længerevarende kognitive vanskeligheder, funktionstab og død. Derfor er der behov for systematisk afklaring af årsager til adfærdsændringer hos mennesker med demens.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Udvikling og implementering af arbejdsgange til systematisk årsagsafklaring ved adfærdsændringer i forbindelse med en demenssygdom⁷.

1.4 Udviklingshæmning og demens

Der er etableret et formelt tværgående samarbejde mellem CSS og Center for børn og voksne (CBV), omkring fælles borgere med en demenssygdom. Der er fortsat brug for et fokus på de særlige behov, der er hos mennesker, der både har udviklingshæmning og demens.

Det er Furesø kommunes ønske at øge vidensgrundlaget omkring de særlige behov, der ofte opstår for psykosociale og pædagogiske indsatser hos denne mindre gruppe af borgere. Indsatsen skal understøtte forløbskoordinationen, der varetages af bostedet i samarbejde med kommunens demenskoordinatorfunktion i henhold til forløbsprogrammet for demens⁸.

Hvordan kan vi løse udfordringen?

- Systematisk samarbejde på tværs af CSS og CBV i komplekse forløb med borgere med udviklingshæmning og demenssygdom

⁵ <https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Tvaersektorielt-samarbejde/kronisk-sygdom/Forl%C3%B8bsprogrammer/Sider/Forloebprogram-for-demens.aspx>

⁶ https://www.regionh.dk/Sundhedsaftale/Vaerktoejskasse/Documents/Samarbejdsaftale_RHP_og_Hospitaler_endelig_04122020_FINAL-a.pdf

⁷ https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2021/NKR-delirium/1_-_National-klinisk-retningslinje-for-forebyggelse-og-behandling-af-organisk-delirium.ashx

⁸ https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Tvaersektorielt-samarbejde/kronisk-sygdom/Forl%C3%B8bsprogrammer/Documents/RegionH_forl%C3%B8bsprogram_for_demens_rev_2021_FINAL_FINAL-a.pdf

- Implementering af screening af borgere med udviklingshæmning og demens
- Afklaring og udvikling af eksisterende kompetencer indenfor handicapområdet i forhold til demenssygdom

1.5 Kompetenceudvikling

Alle ansatte i Furesø kommune var en del af kompetenceudviklingsforløbet "Praksisnært kompetenceløft" i 2018-2020 og fik systematisk introduktion til demensområdet og personcentreret omsorg.

Personcentret omsorg sikrer, at man har fokus på det hele menneske, og at man som professionel medarbejder kan indsamle struktureret viden omkring borgerne, afklare deres baggrund, livs- og hverdagshistorie samt analysere sig frem til relevante socialpædagogiske virkemidler. Det er Furesø kommunes ønske, at denne tilgang skal gennemsyre hele vores tilgang til de mennesker, vi skal hjælpe, uanset hvilken hjælp, de har behov for.

Efterfølgende er der kommet nyt personale til kommunen, og metoderne er udviklet i forhold til nyeste forskning og viden på området. Der er derfor kontinuerligt behov for kompetenceudvikling på området.

Hvordan løser vi udfordringen?

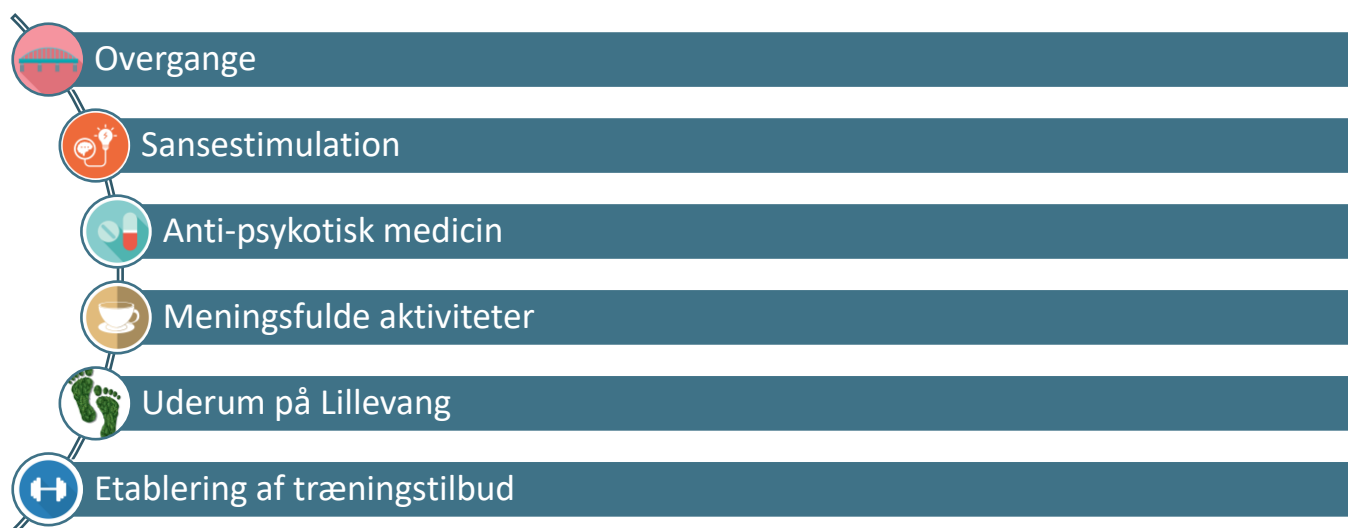
- Tilbud om fast tilrettelagt kompetenceudvikling/kurser i CSS på forskellige kompetenceniveauer fx opdelt til nyansatte, faglærte, elever og studerende samt demensresourcepersoner i henhold til fastholdelse og rekruttering, varetaget af kommunens demensteam.

2. Målrettede indsatser for mennesker med demens og deres pårørende

På baggrund af tidligere og nuværende indsatser samt målsætningen i Den Nationale Demenshandlingsplan ønsker Furesø kommune fortsat at understøtte tidlig kontakt til kommunen efter en demensdiagnose. Den tidlige kontakt skal understøtte, at borgeren bibeholder vanlige kontakter og aktiviteter i nærmiljøet, og at der sikres en koordineret indsats i et tæt samarbejde mellem hospital, læge og kommune⁹. Hermed skal borgere såvel som deres pårørende opleve et godt liv med en demenssygdom – fuld af værdighed, selvstændighed, indflydelse på eget liv i trygge omgivelser og med fokus på en meningsfuld hverdag – og at de, når det bliver svært, har et fagligt kompetent netværk, der har fokus på den rette behandling, pleje og omsorg.

Erfaringer fra arbejdet med demens under demensstrategien 2018-2022 samt involvering af borgere, pårørende og medarbejdere i forbindelse med udarbejdelsen af denne demenshandleplan viser, at mennesker med demens er lige så forskellige, som alle andre mennesker. Et fællestræk er dog, at de, efterhånden som sygdommen udvikler sig, bliver mere og mere afhængige af hjælp og støtte fra andre. Det samme gælder for deres pårørende.

Hjælp og støtte kan spænde fra rådgivning, vejledning samt psykosociale, rehabiliterende eller vedligeholdende indsatser tidligt i sygdomsforløbet, til omfattende pleje, omsorg og palliative indsatser i livets sidste faser.

⁹ <https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Tvaersektorielt-samarbejde/kronisk-sygdom/Forl%C3%B8bsprogrammer/Sider/Forloebprogram-for-demens.aspx>

2.1 Overgange

I løbet af et forløb med en demenssygdom oplever borgere og pårørende mange overgange fx til et ønsket aktivitetstilbud, til eller fra aflastningstilbud, til en plejebolig eller lignende.

I forbindelse med disse overgange er viden om livs- og hverdagshistorien essentiel for tilrettelæggelsen af meningsfulde aktiviteter, tilpasset pleje og omsorg og samarbejdet med netværket. Derfor er der stort fokus på dokumentation, vidensdeling, kommunikation, tilrettelæggelse, aktiviteter og individuelle ønsker i overgangen mellem tilbud. Et struktureret fokus på gode overgange kan forebygge brugen af magt i forbindelse med ændret adfærd, sikre værdighed for den enkelte og tryghed for borger og pårørende.

Indflytningsperioden er en særligt belastende periode for borgeren med demens med kognitive funktionsnedsættelser. Personalet skal medvirke til at skabe tryghed, tilknytning og meningsfuldhed i indflytningen, samtidig med at de skal lære borgeren og de pårørende at kende.

Dementeamet spiller en afgørende rolle i forbindelse med overgange mellem de kommunale enheder.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Systematisk og ensartet dokumentation til understøttelse af den gode overgang med fokus på livs- og hverdagshistorien
- Hjemmebesøg af demensvejleder inden indflytningen i plejebolig med henblik på afdækning af behov for borgeren og deres pårørende.
- Tværgående samarbejde på tværs af involverede enheder med særligt fokus på tilrettelæggelse og planlægning af indsatser, der skal understøtte den svære overgang.

2.2 Sansestimulation

Demenssygdom medfører ofte funktionstab i hjernens evne til at bearbejde sanseindtryk. Hvis borgerens behov for sansestimuli ikke bliver opfyldt og vedligeholdt, kan det føre til ændret adfærd og sygdom som kompensation for sansemæssige udfordringer. Det kan vise sig ved pludselige vredesudbrud, manglende emotionel kontrol, fysisk uro, angst samt udadreagerende adfærd. Andre reagerer mere indadvendt, hvilket ofte bliver fejltolket som ulyst.

Adfærdændringer er ikke bevidste handlinger, men et udtryk for ubalance i sansesystemet. Derfor har viden, kompetencer og organisering af sanseindtryk stor betydning. For at opnå det bedste resultat for borgeren vil valget af en sansestimulering bl.a. afhænge af viden om borgerens funktionsnedsættelse, sansemæssige udfordringer, livshistorie og ønsker for eget liv.

Furesø kommune indgår i et partnerskab med Erhvervsfyrtårn Life Science omkring innovative projekter til gavn for borgere og medarbejdere i kommunen. I samarbejde med Life Science udvælger kommunen konkrete pilotprojekter, der skal afprøves mhp. implementering af konkrete løsninger. I 2023 er der udvalgt en konkret løsning med fokus på sansestimuli til borgere med demens på Lillevang plejehjem.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Systematisk afprøvning af sanseprofiler og screeningsredskaber til at afdække behovet hos den enkelte borger samt relevante metoder til at imødekomme behovet (sanseprofiler)
- Afprøvning af konkrete sansestimuli i samarbejde med erhvervsliv.

2.3 Antipsykotisk medicin

Nedbringelse af forbruget af antipsykotisk behandling til mennesker med demens er fortsat et indsatsområde. Der er sket en mindre forbedring i mellem 2018 og 2020, men det er en national målsætning at nedbringe forbruget med 50% inden 2025.

Den Nationale Demenshandlingsplan anbefaler, at medarbejderne afklarer, om man kan anvende socialpædagogiske virkemidler i stedet for antipsykotisk medicin. Disse virkemidler tager imidlertid ofte tid at afklare. For at sikre medborgere og personalets sikkerhed ved udadreagerende adfærd, kan der blive behov for flere personaleressourcer i forbindelse med afklaringsperioden.

Kommunens demensteam bidrager til en koordineret behandlingsplan, da nedsat forbrug af antipsykotisk medicin kan medføre uensigtsmæssige adfærdsændringer hos den enkelte. Demensteamets har fokus på at sikre den rette behandling ud fra individuelle vurderinger¹⁰.

Brugen af antipsykotisk behandling er et tema i samarbejde med de praktiserende læger i kommunen. Specialister fra Hukommelsesklinikken på Herlev Hospital indgår i samarbejdet i henhold til forløbsprogrammet for demens med henblik på den rette vejledning og ordinerings af behandlingen.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Demensteam, plejepersonale og plejehjemslæger gennemgår den ordinerede antipsykotiske behandling hos borgere på plejehjem ud fra en individuel vurdering mhp. muligheden for non-farmakologiske, socialpædagogiske tiltag.

¹⁰ https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Tvaersektorielt-samarbejde/kronisk-sygdom/Forl%C3%B8bsprogrammer/Documents/RegionH_forl%C3%B8bsprogram_for_demens_rev_2021_FINAL_FINAL-a.pdf

- Demensteam og plejehjem foretager audits af forbruget af antipsykotisk behandling og/eller magt-anvendelse i 2023 og 2025. Analysen skal give anledning til at identificere mulige alternative soci-alpædagogiske handlestrategier samt en handleplan for at forebygge pn-forbruget af antipsykotisk medicin samt magtanvendelser fx ved brug af værktøjskassen.

2.4 Meningsfulde aktiviteter

Når man rammes af en demenssygdom, er man i risiko for at opleve begrænsninger i den fysiske, psyki-ske, kognitive og sociale funktionsevne. Her kan rehabiliterende indsatser muliggøre et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet. Rehabiliteringsindsatser er et samarbejde mellem borger, pårørende, professionelle og andre relevante parter. Disse indsatser er målrettede, sam-menhængende og vidensbaserede med udgangspunkt i den enkeltes perspektiver og livssituation¹¹.

Indsatserne varierer afhængigt af sygdommens karakter – fra små tiltag fx understøtte borgeren i at hu-ske ved hjælp af en kalender til større tiltag fx hjælp til transport og deltagelse i målrettede meningsfulde aktiviteter.

Furesø kommune lægger vægt på, at de involverede fagpersoner inddrager borgeren og anvender red-skaber til vurdering af funktionsevnen med henblik på at kunne sammensætte individuelt tilpasset aktivi-tetstilbud af høj kvalitet.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Systematisk analyse og anvendelse af socialpædagogiske redskaber i den daglige pleje og om-sorg for mennesker med demenssygdom.
- Evaluering af eksisterende aktivitetstilbud.

2.5 Uderum på Lillevang

Den tidligere demensstrategi 2018-2020 havde en indsats målrettet et trygt uderum på plejehjemmet Lille-vang i Farum. Denne indsats blev ikke løst, da man i perioden politisk besluttede at udbygge plejehjem-met.

¹¹ Definitioner fra Hvidbog om rehabilitering - <https://www.rehabiliteringsforum.dk/litteratur/Publikationer/>

Et trygt uderum skal sikre borgere med demens, der bor på plejehjemmet eller kommer på aktivitetscentret tilknyttet Lillevang, muligheden for selvstændigt at kunne gå en tur uden risiko for at blive væk. Det vil skabe tryghed for borgere, pårørende og personale.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Afdækning af muligheder for naturlig afgrænsning, der sørger for et trygt område for alle

2.6 Etablering af træningstilbud

Fysisk træning til mennesker med demens er forebyggende i forhold til udviklingen af demenssygdommen. En fysisk aktiv hverdag styrker livskvaliteten og har stor betydning for at kunne bevare et godt fysisk helbred og opretholde funktionsevnen¹². Målet med fysisk træning er ikke kun at fastholde den enkeltes funktionsevne, bevægelighed, kredsløb og kondition, men også at understøtte den enkeltes identitetsfølelse¹³ som et grundlæggende psykologisk behov i henhold til personcentret omsorg og den enkeltes værdighed og mulighed for at leve et meningsfuldt liv.

Ved planlægning og udførelse af fysisk aktivitet for mennesker med demens er det vigtigt at tage højde for forskelle i fysisk og kognitiv funktionsevne. Personlige faktorer, demenssygdommens symptomer, fysisk form, ernæring og medicin kan påvirke funktionsevnen og dermed den enkeltes lyst til og mulighed for at udføre fysisk aktivitet¹⁴.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Implementering af Sundhedsstyrelsen træningsguide for mennesker med demens
- Systematisk afdækning af genoptræningspotentiale og udfordringer ved at kunne deltage i træningstilbud fx transport
- Tilpassede træningstilbud til hjemmeboende borgere med demens

¹² <https://www.sst.dk/da/viden/demens/traeningsguide-for-mennesker-med-demens>

¹³ https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Tvaersektorielle-forloeb-demens/Anbefalinger-for-tvaersektorielle-forloeb-for-mennesker-med-demens.ashx?sc_lang=da&hash=491D04DD8DB9C70591341E1CAE6BCC9A

¹⁴ <https://videnscenterfordemens.dk/da/psykosocial-indsats-og-fysisk-traening>

3. Tilgængelig og samarbejdende kommune

Furesø kommune ønsker, at alle borgere, der har en demenssygdom inde på livet enten selv eller som pårørende, erhvervsdrivende eller professionel, skal modtage faglig kvalificeret rådgivning og sparring. Det betyder, at kommunens medarbejdere skal være tilgængelige, når der er behov for konkret rådgivning eller hjælp, og de skal kunne guide til kommunale tilbud eller skabe kontakt til dem, der kan.

Furesø kommune arbejder målrettet på at være et demensvenligt lokalsamfund. Erfaringer fra hverdagen omkring borgerne, pårørende og lokalsamfundet viser, at der er behov for mere viden om demens i samfundet. Ingen skal være alene med demens, og Furesø kommune vil arbejde på at nedbryde tabuer og fordomme om demenssygdomme.

Annoncering af kommunens tilbud

Information til civilsamfundet

3.1 Annoncering af kommunens tilbud

Borgernes input til demenshandleplanen 2023-2025 viste, at der fortsat er et stort behov i kommunen for kontinuerligt fokus på annoncering af alle kommunale tilbud til borgere, pårørende og erhvervsliv.

Furesø kommune tilbyder alle interesserede borgere og pårørende en månedlig informationsmail omkring aktiviteter for den kommende måned, og alle aktiviteter annonceres i Furesø Avis månedligt. Dog viste borgerinput, at informationen ikke er tilstrækkelig. Der er behov for en afklaring af, hvordan der bedst udvides viden omkring aktiviteter og arrangementer fx pårørendegrupper, pårørendekurser og KOM UD.

Hvordan løser vi udfordringen?

- Afdækning af de konkrete behov hos pårørende og borgere for information omkring kommunens tilbud til borgere med en demenssygdom

3.2 Partnerskab med civilsamfundet

Det er vigtigt for Furesø kommune at sikre alle et aktivt medborgerskab og et aktivt fritidsliv - også borgere med en demenssygdom. Det forudsætter en hjælpsom tilgang til mennesker med demens i gadebilledet og tryghed i fx idrætsforeninger.

Kommunen er blot én aktør, der kan støtte borgere med en demenssygdom og deres pårørende. Flere vil heldigvis gerne bidrage fx foreningsliv, bofællesskaber, interessegrupper og frivillige. Her ønsker Furesø kommune at bidrage til vidensdeling og øget vidensniveau målrettet den offentlige transport, supermarkeder, apoteker, foreningsliv og mange andre aktører i lokalsamfundet. Indsatsen er allerede igangsat i forbindelse med demensstrategien 2018-2022, hvor der er afholdt informationsmøder i fx Hjorteparken, Farum Familie Svøm og Parkinsonforeningen.

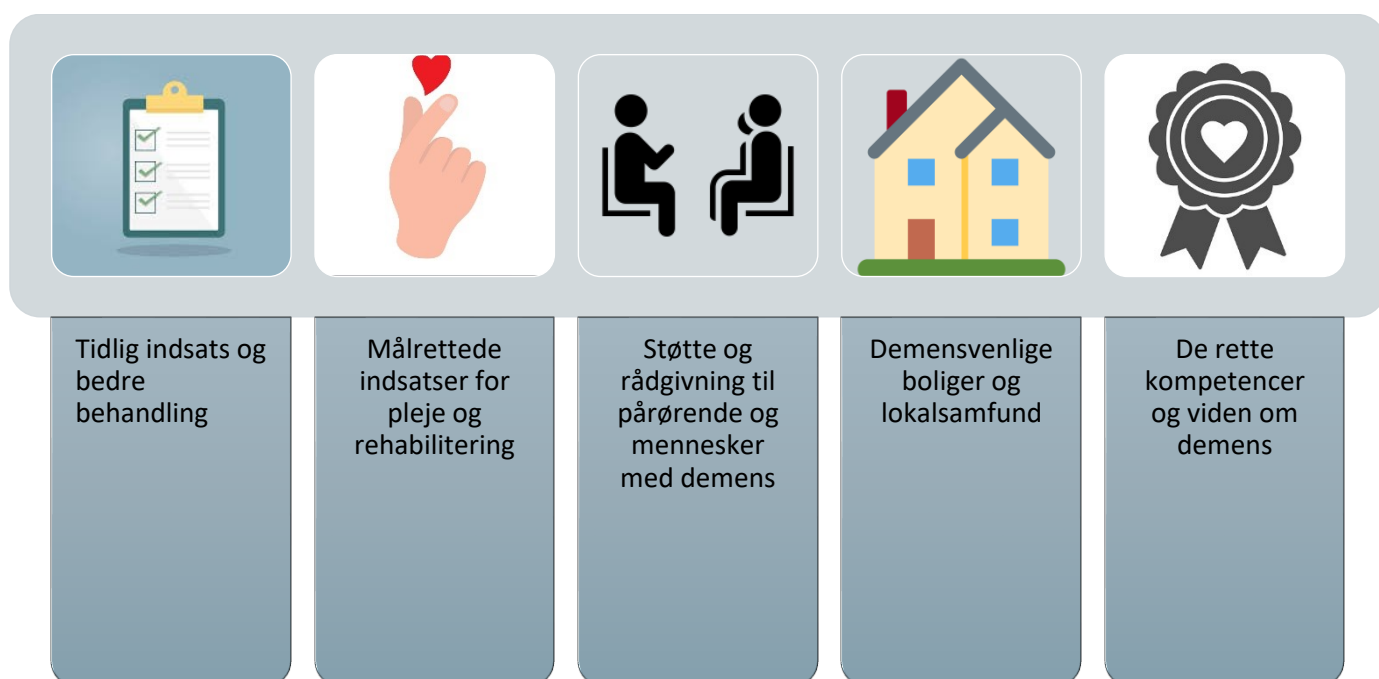
Hvordan løser vi udfordringen?

- Systematiseret tilbud til civilsamfundet omkring partnerskaber, da Furesø kommune er demensvenlig kommune i samarbejde med Alzheimerforeningen
- Systematisk tilbud til foreninger, erhvervsliv og kommunale institutioner om oplæg, foredrag og vidensdeling om demens i samarbejde med andre relevante kommunale centre
- Implementering af den årlige demensuge i uge 19

Bilag 1

Status på demensstrategien 2018-2022

Demensstrategien 2018-2022 var bygget op omkring Den Nationale Demenshandlingsplan 2017-2025 med de beskrevne fokusområder. Derfor er status på strategien bygget op omkring samme 5 fokusområder.

Fokusområde 1 - Tidlig indsats og bedre behandling.

Der er arbejdet målrettet med tidlig indsats og bedre behandling i demensstrategien 2018-2022, hvor indsatserne omhandlede:

- Oplysning omkring demenssygdomme og symptomer til civilsamfundet
- Etablering af en åben demensrådgivning i Farum, som efter borgernes ønsker blev til en demenscafé i stedet for med mulighed for rådgivning af kommunens demenskoordinator/konsulent
- Tidlig kontakt fra demenskoordinator/konsulent efter diagnose
- Nedbringelse af forbruget af antipsykotisk medicin i samarbejde med praktiserende læger

Der er afholdt flere informationsmøder i foreninger, seniorbofællesskaber og tilbudt oplæg til erhvervsliv i kommunen. Dog har der været udfordringer med disse aktiviteter, da der fra 2020 har været lukket ned for forsamlinger pga. coronasituationen.

Der er etableret en velfungerende demenscafé i Farum i samarbejde med Frivilligcenter Furesø og deres frivillige. Caféen blev etableret i stedet for en åben demensrådgivning, da borgerne efterspurgte et sted, hvor man kunne mødes som ægtepar med andre i samme livssituation. Caféen tilbyder rådgivning og vejledning fra kommunens demenskoordinator og konsulent samt faglige indslag, foredrag om demens og socialt samvær med andre.

Der tilbydes i henhold til Forløbsprogrammet for demens forløbskoordination til alle borgere, der er udredt for demenssygdom, og som ønsker kontakt til kommunen.

Nedbringelse af forbruget af antipsykotiske medicin er undersøgt i 2018 og igen i 2020. Forbruget ligger stabilt på ca. 16%. Der er i samme periode en mindre stigning i borgere med demens og psykiatrisk sygdom, der er flyttet ind på plejehjemmene, der får relevant behandling med antipsykotisk medicin. Furesø kommune lå i 2018 2% under landsgennemsnittet og 5% under regionsgennemsnittet. Gennemgangen gælder alene for borgere på plejehjem, da der ikke er adgang til samme data for borgere i eget hjem.

Fokusområde 2 – Målrettede indsatser for pleje og rehabilitering

Der er arbejdet målrettet med indsatser for pleje og rehabilitering i demensstrategien 2018-2022, hvor indsatserne omhandlede:

- Analyse af behov hos yngre med demens
- Etablere træningstilbud for hjemmeboende borgere med demens i let til moderat grad
- Systematisk håndtering af bekymringshenvendelser

I den foregående periode er der arbejdet med en grundig analyse af de behov, der er hos yngre borgere (under 65 år) med en demenssygdom. Gruppen af yngre borgere med demens i Furesø kommune er lille. Behovene varierer individuelt, men er generelt kendetegnet ved, at der ofte er behov for et tværgående samarbejde mellem demensteam og jobcenteret samt behov for tilbud om særlig pårørende-støtte (herunder henvisning til særlige tilbud til børn og unge i samarbejdskommuner og patientforeninger). Analysen viste desuden, at gruppen kendetegnes af mennesker med et højt fysisk funktionsniveau, som kræver en målrettet indsats i forbindelse med rehabiliterende aktiviteter og træning. Gruppen efterspørger aktiviteter med en høj grad af fysisk aktivitet.

I forbindelse med etableringen af et træningstilbud for hjemmeboende borgere med demens i let til moderat grad, blev der etableret aktivitetstilbuddet KOM UD, hvor der udover demensfaglig tilknytning er deltagelse af en fysioterapeut. Dog har målgruppen for aktiviteten ønsket træningen ændret til en gåtur, hvor man kan have en åben dialog omkring demens i ens hverdag. Der er etableret Skovgårdsholdet for mennesker med demens, der ønsker et aktivitetstilbud målrettet fysisk træning, socialt netværk og samvær med andre i samme livssituation. Her arbejdes der målrettet med etablering af nye netværk og overgang til andre aktivitetstilbud, når demenssygdommen ændres fra demens i let grad til demens i moderat grad.

Furesø kommune har etableret CST (kognitiv stimulations terapi) som et fast tilbud til borgere med demens i let til moderat grad. Det varetages af særligt uddannede CST instruktører på Skovgården. Tilbuddet tilbyder vedligeholdende træning af sociale og kognitive funktioner, CST er en evidensbaseret gruppe metode der styrker livskvaliteten hos mennesker med demens.

Furesø kommune modtager bekymringshenvendelser fra borgere, der er bekymrede for deres nabo, pårørende, patienter, bekendte eller andre borgere i Furesø kommune. Henvendelser som kommunen tager meget alvorligt og altid følger målrettet op på ud fra de juridiske rammer, kommunen har. Der er udarbejdet en vejledning til alle ansatte i Center for Ældre og Sundhed.

Fokusområde 3 - Støtte og rådgivning til pårørende og mennesker med demens

Der er arbejdet målrettet med indsatser for pleje og rehabilitering i demensstrategien 2018-2022, hvor indsatserne omhandlede:

- Samtaletilbud til pårørende på plejecentre og i familier, hvor den ramte borger bor hjemme.
- Annoncering af kommunens tilbud.
- Analyse af supplerende behov for aflastning af pårørende, hvor borgeren bor hjemme.

Furesø kommune har siden 2018 etableret en fast pårørendegruppe for alle pårørende til borgere, der bor i eget hjem. Der introduceres til pårørendegruppen i forbindelse med afslutning af hvert pårørendekursus med opfordring til at deltage i gruppen. Der er etableret en pårørendegruppe for ægtefæller, der fortsat er tilknyttet arbejdsmarkedet, da de ofte har nogle særlige komplekse problemstillinger. Man visiteres til denne gruppe via demensteamet. Alle borgere, der er tilknyttet kommunens aktivitetscenter på Lillevang tilbydes desuden, at deltage i deres pårørendegruppe. Alle pårørendegrupper for hjemmeboende borgere med demens afholdes en gang om måneden. Der har igennem de seneste år været ændringer af tidspunkt efter de pårørendes ønsker og behov.

Alle kommunens plejehjem har etableret pårørendegrupper eller pårørendecaféer, som tager udgangspunkt i de pårørendes ønsker og behov. Dermed er der samtaletilbud for alle pårørende som ønsker at deltage i en pårørendegruppe. Ønsker man ikke dette tilbydes der også individuelle samtaler efter behov.

Annoncering af kommunens tilbud er siden 2018 blevet en fast del af kommunens annoncering i Furesø Avis i begyndelsen af hver måned, med en månedlig oversigt over alle aktiviteter den kommende måned på demensområdet. Man kan også tilmelde sig nyheder på demensområdet i alle elektroniske nyheder fra kommunen. Der arbejdes løbende med at holde hjemmesiden opdateret med nyeste aktiviteter samt kontaktoplysninger til demenskoordinator og demenskonsulent.

Supplerende behov for aflastning af pårørende, når borgeren bor hjemme, har været forsøgt imødekommet i et samarbejde med Ældresagen Farum, dog uden der var den store interesse fra borgerne med en demenssygdom i Farum. Derfor blev indsatsen afsluttet. Der visiteres ved behov efter en individuel vurdering til afløsning i eget hjem. Der er hen over perioden set en stigning i disse indsatser, så man sikrer den pårørende mulighed for aflastning ud fra deres individuelle situation. Der ses i perioden ikke en stigende søgning af aflastende ophold, på kommunens aflastningspladser, men disse benyttes uændret til

aflastning ved sygdom, ferier eller andre forhold. Der er spidsbelastninger i sommerperioden, dog imødekommes alle henvendelser omkring aflastning/gæsteophold.

Fokusområde 4 - Demensvenlige boliger og lokalsamfund

Der er arbejdet målrettet med indsatser for pleje og rehabilitering i demensstrategien 2018-2022, hvor indsatserne omhandlede:

- Etablere et trygt og afgrænset uderum på plejecenter Lillevang i Farum.

Der har været drøftelser på området, men kort tid efter vedtagelsen af demensstrategien 2018 – 2020, besluttede byrådet, at plejehjemmet Lillevang skulle udbygges og dermed har man afventet med at etablere et trygt og afgrænset uderum, indtil man har fuldt overblik over udbygningen. Det er demensteamets anbefaling at etablere en 1-2 meter lav, men bred hæk for at skabe en naturlig hindring som samtidig er æstetisk præsentabel i forhold til omgivelserne.

Fokusområde 5 - De rette kompetencer og viden om demens

Der er arbejdet målrettet med indsatser for pleje og rehabilitering i demensstrategien 2018-2020, hvor indsatserne omhandlede:

- Analyse af behov hos mennesker med handicap og tidligt udviklet demens.
- Omorganisering af kommunens demensteam.
- Systematisk introduktion og kompetenceudvikling.

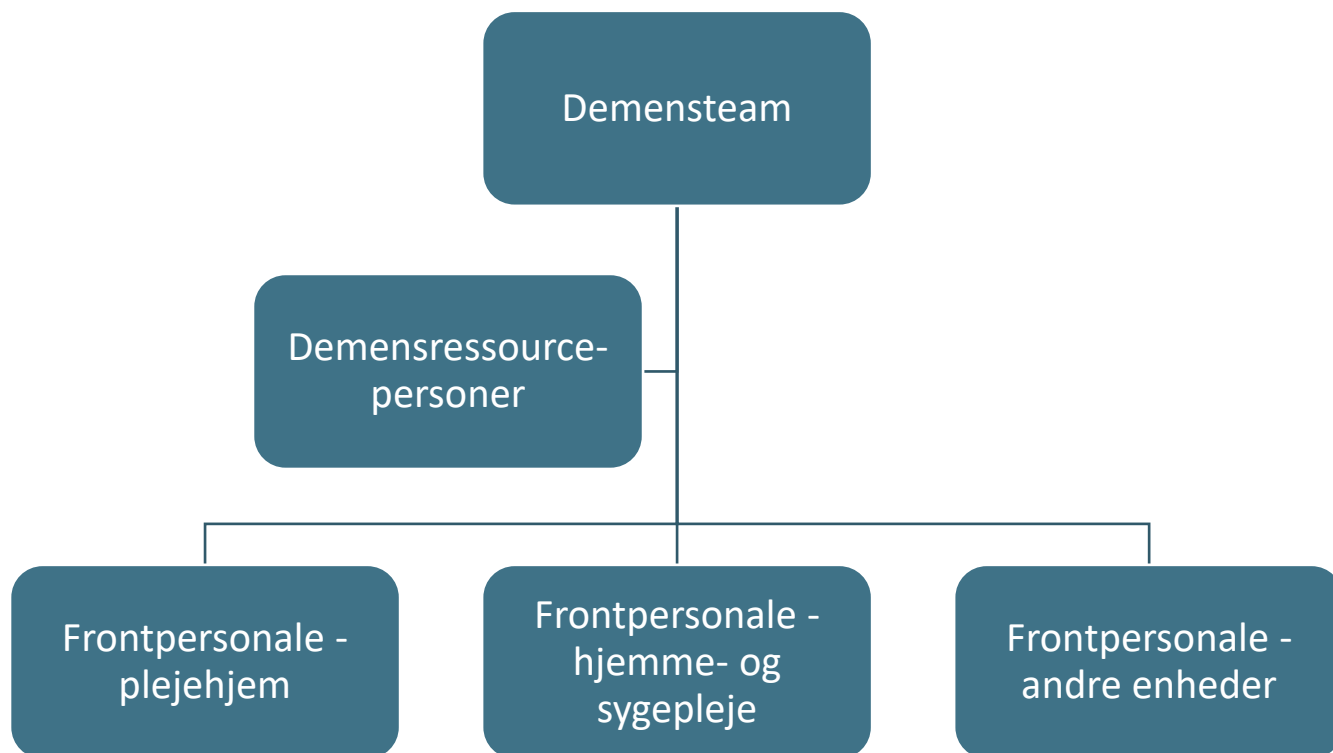
Der er i perioden skabt en kontakt på tværs af CSS og CBV, hvor CBV er blevet en del af demensresourcepersonnetværket, og der arbejdes fortsat videre med et struktureret samarbejde omkring borgere med handicap og tidligt udviklet demens.

Omorganisering af kommunens demensteam blev etableret i forbindelse med demensstrategien i 2018. Der har igennem årene 2018 – 2022 været en udskiftning i demensteamet, og det er blevet udvidet med en demensvejleder på Solbjerghaven samt en forløbskoordinator. Der er i marts 2022 et næsten fuldtalligt demensteam, der er godt forankret i hele kommunen. Evalueringen af demensteamet 2019 viste, at denne organisering fungerer for alle enheder og teamet er blevet godt forankret og efterspurgt i enhederne.

En systematisk introduktion og kompetenceudvikling er en dynamisk proces, som er i gang hele tiden i en levende organisation. Der arbejdes kontinuerligt med en systematisk introduktion og demensteamet tilbyder at være en struktureret del af dette arbejde. Der er besluttet, at alle nyansatte skal gennemføre ABC demens umiddelbart efter ansættelsen, og alle ansatte var i perioden 2018 – 2019 en del af Furesø kommunes kompetenceudviklingsforløb.

Bilag 2

Oversigt over demensorganiseringen

Demensorganiseringen har til formål, at alle borgere med en demenssygdom kan møde kvalificeret rådgivning, pleje og omsorg igennem hele deres sygdomsforløb.

Demensteamet er bredt forankret i hele C-SS og samarbejder tæt med fast tilknyttet leder samt en referencegruppe med lederrepræsentanter fra hjemmepleje, plejehjem og aktivitetscentre.

Demensteamet består af:

Demenskonsulent – ansat i C-SS sekretariatet

Demenskoordinator – ansat i visitationen

Demensvejledere – ansat i hjemmeplejen, sygeplejen samt på plejehjem i kommunen

Forløbskoordinator – ansat i visitationen

Eksisterende demensmålrettede aktivitetstilbud i kommunen:

- Skovgårdsholdet – gåture og socialt samvær. Visiteret via demensteam eller Skovgården.
- Vedligeholdende CST – kognitiv stimulations træning. Visiteret via demensteam eller Skovgården.
- Aktivitetscenter Lillevang. Visiteret via demensteam eller visitationen.
- KOM UD – gåture og socialt samvær i naturen. Åbent for alle uden visitation.
- Demenscafé i samarbejde med Frivilligcenteret Furesø. Åbent for alle uden visitation.
- Pårørende grupper/pårørendecaféer. Henvielse via demensteam eller andre.
- Pårørendekurser. Åbent for alle uden visitation. Demenskoordinator formidler tilmelding.

Herudover er der på alle plejehjem målrettede hverdagsaktiviteter i det daglige tilpasset de ressourcer den enkelte har til deltagelse. Furesø kommunes plejehjem har et aktivitetsnetværk på alle plejehjemmene, som arbejder målrettet med tilpassede aktiviteter ud fra den personcentrerede tilgang.

Furesø Kommune
Center for Sundhed og Seniorliv

Ressourceteam for sundhed
Stiager 2
3500 Værløse
Tlf.: 7235 4000

Udgivet: 2023
Redaktion: Ressourceteam for sundhed